

Conferința

Uniunea Europeana si Rusia: calea către parteneriat

7 octombrie 2009

Aula Bibliotecii Centrale Universitare

- Sinteza –

Rezumat

Relațiile dintre Uniunea Europeană și Rusia sunt în impas, însă există în ambele tabere suficiente motive pentru a încerca o relansare a dialogului.

Sinteza integrală

Mărți, 7 octombrie a.c., în Aula BCU a avut loc o nouă întâlnire în seria de conferințe „România-Franța: împreună în Europa”. Aceste evenimente au scopul de a contura o perspectivă franco-română asupra provocărilor integrării României în Uniunea Europeană. Conferința a fost susținută de domnul **Jean-Louis Bourlanges**, profesor asociat la Institutul de Studii Politice (IEP) și fost membru al Parlamentului European. Întâlnirea a beneficiat de prezența Excelenței sale domnul **Henri Paul**, Ambasadorul Republicii Franceze în România și a fost moderată de doamna **Gabriela Drăgan**, director general al Institutului European din România.

Domnul **Henri Paul** a deschis conferința prezentând situația politică curentă la nivel european. Asistăm astăzi la multiplicarea inițiativelor internaționale privind relațiile dintre Uniunea Europeană și Rusia. Întrebările care se pun cu această ocazie sunt următoarele:

- 1) Poate exista o Europă de la Atlantic până la Urali?
- 2) Poate exista o politică externă europeană vis-a-vis de Rusia?

Domnul **Jean-Louis Bourlanges** a schițat cadrul în care se organizează parteneriatul dintre Rusia și Uniunea Europeană, vorbind atât despre trecutul acestor relații cât și despre prezent și viitor.

I. Moștenirea relațiilor dintre Rusia și Europa

a) secolul XVIII – 1945

Rusia are o apariție târzie în jocul european, la finele secolului al XVIII-lea, atunci când este percepută ca un partener cu drepturi depline. Apariția sa în Concertul european a avut un rol destabilizator, existența a trei mari puteri continentale: Rusia, Germania și Franța și alianțele dintre acestea fiind una dintre cauzele majore ale războaielor europene (până la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial).

b) perioada Războiului Rece

Rusia iese din jocul franco-germano-rus, amenințarea sa fiind percepută de cele două state europene ca o garanție a stabilității relațiilor franco-germane. Totodată jocul politic nu a fost un joc între Europa și Rusia ci între comunitatea atlantică și cea sovietică.

c) Prăbușirea Uniunii Sovietice

Prăbușirea Uniunii Sovietice a fost percepută de către ruși ca o perioadă de umilință națională din care nu au ieșit decât parțial în timp ce în restul Europei a fost percepută ca un motiv de bucurie. Prăbușirea blocului sovietic a fost datorită unui complex de factori economici și sociali, unul dintre motivele principale fiind neîncrederea clasei politice sovietice în propriul sistem. Gestiunea acestui colaps de către Occident a fost defectuoasă nereușindu-se să se evite umilirea Rusiei datorită unor acțiuni politice unilaterale:

- 1) gestiunea unilaterală a politicii de forță la nivel global de către Occident;
- 2) instituirea unui politici de tip „cordon sanitar” în jurul Rusiei
- 3) rolul marginal al europenilor în gestionarea relațiilor cu Rusia.

II. Relațiile cu Rusia în lumina ultimelor evenimente internaționale

1) războiul din Georgia (2008)

În lumina ultimelor descoperiri Georgia nu mai apare ca un paradis ci ca un stat iresponsabil care s-a lăsat antrenat într-o aventură militară. Cu toate acestea reacția Rusiei a fost disproporționată. Un conflict latent este cel din Ucraina între rusofoni și ucrainieni.

2) schimbarea administrației americane

Administrația Obama a lansat o campanie de testare a reacțiilor rusești oferind o serie de concesiuni (renunțarea la scutul antirachetă) în scopul stabilirii unui parteneriat durabil.

3) criza economică mondială

Scăderea prețurilor materiilor prime a revelat slăbiciunile structurale ale economiei rusești:

- a) Rusia are nevoie de o economie reală și nu una bazată pe exploatarea resurselor minerale având astfel nevoie de ajutorul Europei.
- b) problema demografică – populația în scădere a Rusiei ridică o serie de probleme foarte grave și la existența unui antagonism structural între Rusia (teritoriu imens slab populat) și China (populație numeroasă și resurse puține).
- c) numărul redus de aliați pe scena internațională
- d) trezirea relativă a Uniunii Europene

Tratatul de la Lisabona va duce la crearea unui Înalt Reprezentant pentru Afaceri Externe aducând astfel un plus de coerență politicilor europene.

Parteneriatul dintre Rusia și Uniunea Europeană a devenit nefuncțional începând cu anul 2007 iar negocierile au ajuns într-un punct mort datorită ambelor părți. Rușii sunt divizați asupra căi de urmat oscilând între contestarea ordinii din 1991 și necesitatea unei politici mai pragmatice și mai apropiate de Europa. Europeanii la rândul lor trebuie să îi regăsească unitatea (necesitatea unui acord între Franța și Germania) și să găsească acea combinație optimă între moderație și fermitate necesară în relațiile cu Rusia.

Sinteză realizată de

Mihai Sebe

Serviciul Analiză și Studii Europene